USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

28. června 2004 *

Ve věci C-445/02 P,

Glaverbel SA, se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená S. Möbus, Rechtsanwältin, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

jejímž předmětem je opravný prostředek podaný proti rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství (druhého senátu) ze dne 9. října 2002, Glaverbel v. OHIM (povrch skleněné desky) (T-36/01, Recueil, s. II-3887), směřující ke zrušení tohoto rozsudku, jelikož Soud rozhodl, že první odvolací senát Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) neporušil čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1) tím, že přijal své rozhodnutí ze dne 30. listopadu 2000, kterým se zamítá zápis motivu použitého na povrchu skleněných výrobků jako ochranné známky Společenství (věc R 137/2000-1),

* Jednací jazyk: angličtina.

přičemž druhým účastníkem řízení je:

Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM), zastoupený G. Schneiderem a R. Thewlisem, jako zmocněnci,

žalovaný v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení C. Gulmann (zpravodaj), předseda senátu, R. Silva de Lapuerta a J. Makarczyk, soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

po vyslechnutí generálního advokáta,

vydává toto

Usnesení

1 Návrhem na zahájení řízení doručeným Kanceláři Soudního dvora dne 9. prosince 2002 podala Glaverbel SA (dále jen „Glaverbel") na základě článku 49 Statutu ES Soudního dvora opravný prostředek proti rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 9. října 2002, Glaverbel *v.* OHIM (povrch skleněné desky) (T-36/01, Recueil, s. II-3887, dále jen „napadený rozsudek"), směřující ke zrušení tohoto rozsudku, jelikož Soud rozhodl, že první odvolací senát Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (dále jen „OHIM") neporušil čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1) tím, že přijal své rozhodnutí ze dne 30. listopadu 2000, kterým se zamítá zápis motivu použitého na povrchu skleněných výrobků jako ochranné známky Společenství (věc R 137/2000-1) (dále jen „sporné rozhodnutí").

Právní rámec

2 Článek 4 nařízení č. 40/94 stanoví:

„Ochrannou známkou Společenství může být jakékoliv označení schopné grafického ztvárnění, zejména slova, včetně vlastních jmen, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho balení, pokud jsou způsobilá rozlišit výrobky nebo služby jednoho podniku od výrobků nebo služeb jiných podniků."

3 Čl. 7 odst. 1 a 3 téhož nařízení stanoví:

„1. Do rejstříku se nezapíšou:

[...]

b) ochranné známky, které postrádají rozlišovací způsobilost;

[...]

3. Odst. 1 [písm. b)] se nepoužije, pokud ochranná známka získala užíváním ve vztahu k výrobkům a službám, pro které je požadován její zápis do rejstříku, rozlišovací způsobilost."

Skutkové okolnosti sporu

4 Glaverbel požádala dne 24. dubna 1998 OHIM o zápis označení popsaného jako „kresba použitá na povrchu výrobků" jako ochranné známky Společenství pro výrobky náležející ve smyslu Niceské dohody o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek ze dne 15. června 1957, ve znění změn a doplňků, do tříd 11, 19 a 21, tedy zejména pro skleněné výrobky určené k výstavbě a k výrobě hygienických zařízení.

5 Ochranná známka, o jejíž zápis bylo žádáno, měla podobu abstraktního motivu, který byl určen k použití na povrchu skleněného výrobku.

6 Rozhodnutím ze dne 24. ledna 2000 zamítl průzkumový referent přihlášku zejména z důvodu, že požadované označení postrádalo rozlišovací způsobilost podle čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94.

7 Žalobkyně podala dne 4. února 2000 proti tomuto rozhodnutí odvolání.

8 Sporné rozhodnutí odvolání zamítlo zejména z důvodu, že dotčené označení postrádá rozlišovací způsobilost, neboť je nezpůsobilé označit obchodní původ dotyčných výrobků.

Napadený rozsudek

9 Návrhem na zahájení řízení doručeným Kanceláři Soudu dne 19. února 2001 podala Glaverbel žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.

10 Napadený rozsudek této žalobě vyhověl.

11 I když zamítl žalobní důvod žalobkyně, vycházející z porušení čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, přijal žalobní důvod žalobkyně vycházející z porušení práva být vyslechnut, pokud se týká žalobního důvodu založeného na čl. 7 odst. 3 téhož nařízení, který krom toho vznesla. V důsledku toho napadený rozsudek zrušil sporné rozhodnutí.

Návrhy účastníků řízení

12 Glaverbel navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek, jelikož Soud rozhodl, že první odvolací senát OHIM neporušil čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94;

— zrušil sporné rozhodnutí, jelikož zamítlo zápis dotčeného označení na základě výše uvedeného ustanovení;

— uložil OHIM náhradu nákladů řízení před Soudem a náhradu nákladů tohoto řízení.

13 OHIM navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl opravný prostředek a uložil Glaverbel náhradu nákladů řízení.

K opravnému prostředku

14 Podle článku 119 jednacího řádu pokud je opravný prostředek zjevně nepřípustný nebo neopodstatněný, může Soudní dvůr kdykoliv na základě zprávy soudce zpravodaje a po slyšení generálního advokáta opravný prostředek odůvodněným usnesením zamítnout.

15 Glaverbel vytýká Soudu, že vycházel z chybného výkladu čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, když rozhodl, že kresba na skle, o jejíž zápis jako ochranné známky Společenství žádala, postrádá rozlišovací způsobilost.

16 Její žalobní důvod se dělí do čtyř větví.

K první větvi

Argumenty účastníků řízení

17 Glaverbel uplatňuje, že mezi různými označeními, schopnými grafického ztvárnění ve smyslu článku 4 nařízení č. 40/94, nemůže být provedeno žádné rozlišení. Zvláště podmínka, aby „taková označení byla způsobilá rozlišit výrobky nebo služby jednoho podniku od výrobků nebo služeb jiných podniků", se musí použít stejným způsobem na každé z nich. To znamená, že na ně jsou použitelné stejné podmínky, kritéria a výklady.

18 Glaverbel vytýká Soudu, že v bodě 23 napadeného rozsudku tvrdil, že vnímání relevantní veřejnosti není nutně stejné v případě označení tvořeného motivem použitým na povrchu výrobku a v případě slovní nebo obrazové ochranné známky. Toto tvrzení je chybné. Konkrétněji je nesprávné tvrdit, že toto vede k rozdílnému posuzování rozlišovací způsobilosti. Soud nesprávně uvedl, že veřejnost obvykle okamžitě vnímá slovní a obrazové ochranné známky jako označení, která označují obchodní původ výrobku. Toto tvrzení zakládá rozdíl mezi slovními a obrazovými ochrannými známkami a ostatními druhy ochranných známek, jako je dotčená ochranná známka v projednávaném případě. Důsledkem by bylo, že rozlišovací způsobilost slovních a obrazových ochranných známek by byla obecně vyšší než rozlišovací způsobilost ostatních druhů ochranných známek. Takový výklad však není právně opodstatněný.

19 OHIM má za to, že tato první větev žalobního důvodu je nepřípustná v tom, že míří proti posouzení skutkového stavu Soudem.

Závěry Soudního dvora

20 V bodě 22 napadeného rozsudku Soud správně připomenul při výkladu čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, že rozlišovací způsobilost označení musí být posouzena na jedné straně ve vztahu k výrobkům a službám, jejichž zápis byl požadován, a na druhé straně ve vztahu k vnímání zúčastněného okruhu osob [viz v souvislosti se stejným ustanovením obsaženým v čl. 3 odst. 1 písm. b) první směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1), rozsudky ze dne 18. června 2002, Philips, C-299/99, Recueil, s. I-5475, body 59 a 63 a ze dne 12. února 2004, Henkel, C-218/01, Recueil, s. I-1725, bod 50].

21 Rovněž správně zdůraznil v bodě 23 napadeného rozsudku, že čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94 nerozlišuje mezi označeními různé povahy [viz také, v souvislosti s čl. 3 odst. 1 písm. b) směrnice 89/104, rozsudek ze dne 8. dubna 2003, Linde a další, C-53/01 až C-55/01, Recueil, s. I-3161, bod 42].

22 Dále uvedl ve stejném bodě napadeného rozsudku, že vnímání relevantní veřejnosti není nutně stejné v případě označení tvořeného motivem použitým na povrchu výrobku a v případě slovní nebo obrazové ochranné známky, která spočívá v označení nezávislém na vzhledu výrobků, které označuje. Zdůraznil, že ačkoli veřejnost obvykle okamžitě vnímá slovní nebo obrazové ochranné známky jako označení, která označují obchodní původ výrobku, není tomu nutně stejně v případě, že označení splývá s vnějším vzhledem výrobku, pro který je označení požadováno.

23 V tomto ohledu je třeba rovnou konstatovat, že ve své judikatuře Soudní dvůr rozhodl, že pokud jsou kritéria posuzování rozlišovací způsobilosti stejná pro různé kategorie ochranných známek, může se zdát v rámci použití těchto kritérií, že vnímání relevantní veřejnosti není nezbytně stejné pro každou z těchto kategorií, a prokázat rozlišující způsobilost ochranných známek některých kategorií se tedy může ukázat obtížnějším, než u ochranných známek jiných kategorií (viz výše uvedený rozsudek Henkel, bod 52; rozsudky ze dne 29. dubna 2004, Henkel *v.* OHIM, C-456/01 P a C-457/01 P, Recueil, s. I-5089, bod 38; Procter & Gamble *v.* OHIM, C-468/01 P až C-472/01 P, Recueil, s. I-5141, bod 36, a Procter & Gamble *v.* OHIM, C-473/01 P a C-474/01 P, Recueil, s. I-5173, bod 36).

24 Kritizovaná vyjádření napadeného rozhodnutí jsou tedy v souladu s touto judikaturou.

25 Proto je výtka zjevně neopodstatněná.

26 V důsledku toho musí být první větev žalobního důvodu zamítnuta.

K druhé větvi

Argumenty účastníků řízení

27 Glaverbel vytýká Soudu, že v bodech 26 až 30 napadeného rozsudku uvedl, že motiv použitý na povrchu výrobku:

— je vnímán především jako technický prostředek, zajišťující neprůhlednost skla;

— nemůže být snadno a bezprostředně zapamatován relevantní veřejností jako rozlišující označení, a to z důvodu svých komplexních a fantazijních znaků, které spíše působí dojmem, že jsou výsledkem koncové estetické nebo dekorativní úpravy;

— nezanechává trvalý dojem.

28 Uplatňuje, že existují tisíce možných kreseb a že každá z nich způsobuje neprůhlednost skleněné desky. Spotřebitel si vybírá skleněnou desku podle kresby, která se mu nejvíce líbí. Nevnímá tedy kresbu především jako technický prostředek, způsobující neprůhlednost skla. Komplexnost a fantazie označení obecně umožňuje vyvodit jeho rozlišovací způsobilost. Průměrný dobře informovaný spotřebitel, kupující skleněnou desku, na jejímž povrchu je použit dotčený motiv, okamžitě pozná tuto skleněnou desku, uvidí-li ji na jiném místě, a bude se domnívat, že pochází od stejného podniku, i když detaily motivu jsou komplexní.

29 Podle Glaverbel je motiv použitý na povrchu skla zjevně vnímán především jako údaj o původu a ne jako technický nebo dekorativní znak. V každém případě mnohé ochranné známky nejsou vnímány pouze jako údaj o původu, ale rovněž jako dekorativní prvek, neboť si to spotřebitelé přejí a rovněž výrobci musí zamezit tomu, aby ochranná známka, ať už se jedná o slovní, obrazovou nebo jakoukoli jinou ochrannou známku, učinila výrobek málo přitažlivým. Konečně není vyžadováno, aby byl dojem trvalý. Slovní nebo obrazové ochranné známky mohou také být vykládány několika rozdílnými způsoby, aniž by to umožnilo dojít k závěru o nedostatku rozlišovací způsobilosti.

30 OHIM tvrdí, že výtka, vycházející zejména z toho, že označení je především vnímáno jako technický prostředek způsobující neprůhlednost skla a že jeho komplexnost činí jeho zapamatování těžším, je nepřípustná, protože míří proti skutkovým zjištěním.

Závěry Soudního dvora

31 Z článků 225 ES a 58 Statutu Soudního dvora vyplývá, že opravný prostředek je omezen na právní otázky. Proto tedy posouzení skutkového stavu nepředstavuje,

s výjimkou zkreslení důkazů předložených Soudu, právní otázku, která jako taková podléhá kontrole Soudního dvora (viz zejména rozsudky ze dne 21. června 2001, Moccia Irme a další *v.* Komise, C-280/99 P až C-282/99 P, Recueil, s. I-4717, bod 78, a ze dne 19. září 2002, DKV *v.* OHIM, C-104/00 P, Recueil, s. I-7561, bod 22).

32 V bodech 26 až 30 napadeného rozsudku provedl Soud konkrétní přezkum skleněných výrobků dotčených v projednávaném případě.

33 Měl za to, že motiv, tvořený nekonečným počtem malých opakovaných čar bez ohledu na povrch desky, je zaměnitelný s vnějším vzhledem samotného výrobku a odráží zřejmé znaky výrobku, takže je vnímán především jako technický prostředek, který zajišťuje neprůhlednost skla. Mimo to poznamenal, že komplexní a fantazijní znaky motivu, o jehož zápis bylo žádáno, spíše působí dojmem, že jsou výsledkem koncové estetické nebo dekorativní úpravy. Měl za to, že celková komplexnost motivu, jakož i jeho použití na vnějším povrchu výrobku neumožňují zapamatovat si zvláštní podrobnosti tohoto motivu ani jej obsáhnout bez současného vnímání vlastních charakteristik výrobku. Konečně měl za to, že dojem vyvolaný motivem není trvalý a že se mění v závislosti na úhlu pohledu, intenzitě světla nebo kvalitě skla.

34 Soud došel k závěru, že označení s sebou nenese údaj o původu výrobku pro relevantní veřejnost, složenou jak z odborníků z oboru stavebnictví, tak z široké veřejnosti.

35 Kritika Glaverbel směřuje k připuštění toho, že sporný motiv je spotřebitelem okamžitě a zjevně vnímán jako údaj o původu výrobku.

36 Tato kritika tak směřuje pouze ke zpochybnění posouzení skutkového stavu Soudem, aniž by byla prokazovala zkreslení důkazů.

37 Druhá větev žalobního důvodu je tedy zjevně nepřípustná.

38 Musí být tudíž zamítnuta.

K třetí větvi

Argumenty účastníků řízení

39 Glaverbel uplatňuje, že je třeba vzít v úvahu to, že mnohé ochranné známky jsou zapsány jako tvary samotných výrobků. Poznamenává, že například obaly výrobků nebo lahví mohou být chráněny jako ochranné známky a zapsány, i když jejich původní cíl je pojmout nebo prezentovat výrobek. Tvar výrobku je vytvářen jeho vzhledem, jak je tomu v projednávaném případě. V důsledku toho pokud mohou být tvary výrobku zapsány i přes nedostatek jakýchkoli doplňujících charakteristik, ochranné známky jako ochranná známka dotčená v projednávaném případě by rovněž měly mít možnost zápisu, zvláště proto, že s rozdílnými druhy ochranných známek musí být zacházeno stejným způsobem.

40 OHIM tvrdí, že tato větev žalobního důvodu je zjevně neopodstatněná, protože Soud nikdy obecným způsobem nezamítl možnost zapsat označení, spočívající v ozdobném motivu použitém na povrchu výrobku.

Závěry Soudního dvora

41 Na základě článku 4 nařízení č. 40/94 může tvar výrobku nebo jeho balení skutečně představovat ochrannou známkou Společenství ze stejného důvodu jako kresba nebo jakékoli jiné označení schopné grafického ztvárnění. Podle téhož ustanovení je však způsobilost jakéhokoli z těchto označení být ochrannou známkou Společenství podmíněna tím, že musí být způsobilé rozlišit výrobky nebo služby jednoho podniku od výrobků nebo služeb jiných podniků.

42 V bodě 19 napadeného rozsudku Soud správně rozhodl, že motiv použitý na povrchu výrobku je způsobilý být ochrannou známkou Společenství, pokud je schopen rozlišit výrobky nebo služby jednoho podniku od výrobků a služeb jiných podniků.

43 Nerozhodl tedy, že označení spočívající v motivu použitém na povrchu výrobku nemůže být předmětem zápisu.

44 Proto tvrzení, podle kterého v případě, že může být zapsán tvar, ochranná známka jako ochranná známka dotčená v projednávaném případě musí mít také možnost zápisu, spočívá na chybném předpokladu. Již z tohoto důvodu je tedy zjevně neopodstatněná.

45 Za těchto podmínek musí být třetí větev žalobního důvodu zamítnuta.

Ke čtvrté větvi

Argumenty účastníků řízení

46 Glaverbel vytýká Soudu, že v bodě 32 napadeného rozsudku nepřipustil prohlášení spotřebitelů obsahující tvrzení jako „když vidím sklo označené předmětným motivem, vím, že pochází od určitého výrobce" z důvodu, že byla spojena se zkouškou rozlišovací způsobilosti získané užíváním. Uplatňuje, že i když tato prohlášení byla předložena OHIM v rámci její žádosti na základě ustanovení čl. 7 odst. 3 nařízení č. 40/94 za účelem prokázání, že označení získalo rozlišovací způsobilost díky značnému užívání, neznamená to, že by mohla být odmítnuta Soudem při přezkumu její žádosti na základě ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. b) téhož nařízení. Tvrzení vycházející z výše uvedeného konstatování bylo uplatněno na podporu žádosti na základně tohoto ustanovení. Ale toto tvrzení neobsahovalo žádný prvek, na základě něhož by bylo možné dojít k závěru, že osoba, která jej učinila, měla povědomí o rozsáhlém užívání dotčených skleněných desek. Naopak pouze odráželo mínění spotřebitele, že skleněné desky mají rozlišovací způsobilost.

47 OHIM uplatňuje, že:

— podle jeho názoru, i když dopodrobna nezkoumal ani nesrovnal prohlášení dovolávaná Glaverbel, tyto písemnosti, které byly předloženy s přihláškou, jsou

nepřípustné v rámci opravného prostředku, neboť nebyly předloženy v průběhu předcházející fáze řízení;

— Soud vzal v každém případě v úvahu prohlášení odborníků obsažená v dotčených dokumentech a došel k závěru, že jelikož mimo jiné odborníci nemohli být považováni za jediné osoby představující cílový trh, zmíněná prohlášení nemohla změnit jeho posouzení celkového vnímání motivu vytištěného na skle ze strany spotřebitele.

Závěry Soudního dvora

48 V rozporu s tím, co tvrdí OHIM, byla prohlášení dovolávaná Glaverbel, přiložená jako příloha A 12 jejího opravného prostředku, předložena před Soudem. Tvořila již přílohu A7 žaloby. Nemůže být tedy přijata námitka nepřípustnosti předložení dotčených dokumentů.

49 Tyto dokumenty obsahují prohlášení zaměstnance Glaverbel, jakož i patnáct jiných prohlášení odborníků ze sklářského odvětví a odborných novinářů. Všechna prohlášení obsahují tvrzení, podle kterého v podstatě prohlašující okamžitě poznal určitý druh skla pocházejícího od Glaverbel při pohledu na sporný motiv. Všichni prohlašující zdůrazňují svou znalost výrobků získanou při výkonu svého povolání. Většina zdůrazňuje dlouhou dobu své praktické zkušenosti a uvádění výrobku označeného sporným motivem na trh.

50 V návaznosti na tyto dokumenty Soud v bodě 32 napadeného rozsudku:

— rozhodl, že jeho závěr, týkající se nedostatku rozlišovací způsobilosti označení, není vyvrácen tvrzením Glaverbel, podle kterého může spotřebitel poznat toto označení, protože její výrobky jsou uváděny na trh již dlouhou dobu a odborníci nemohou nerozeznat, že tyto takto potištěné výrobky pocházejí od žalobkyně;

— dále uvedl, že na jedné straně odmítnutá argumentace vycházela z rozboru týkajícího se rozlišovací způsobilosti získané užíváním, a ne vlastní rozlišovací způsobilosti motivu a že na druhé straně specialisté, odborníci v oblasti stavebnictví nebo sklářského průmyslu nemohou být považováni za jediné, kteří představují relevantní veřejnost pro dotčené výrobky.

51 S ohledem na toto odůvodnění, obsah prohlášení a postavení jejich autorů se jeví, v rozporu s tvrzením Glaverbel, že Soud zamítl dotčené dokumenty z důvodu jejich posouzení, a ne pouze z formálního důvodu, že byly předloženy na podporu přihlášky ochranné známky založené na získání rozlišovací způsobilosti užíváním podle čl. 7 odst. 3 nařízení č. 40/94.

52 Výtka formulovaná Glaverbel je tedy zjevně neopodstatněná.

53 Za předpokladu, že zkoumaná větev žalobního důvodu obsahuje rovněž výtku, že Soud nesprávně nevyvodil z obsahu předložených prohlášení, že jejich autoři potvrdili existenci vlastní rozlišovací způsobilosti sporného motivu ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, stačí konstatovat, že taková výtka zpochybňuje posouzení skutkového stavu, a že tedy je v případě neexistence důkazů prokazujících zkreslení předložených důkazních prostředků zjevně nepřípustná v rámci opravného prostředku.

54 Z toho vyplývá, že čtvrtá větev žalobního důvodu musí být rovněž zamítnuta.

55 Na závěr tedy vzhledem k tomu, že žádná ze čtyř větví žalobního důvodu nebyla přijata, musí být opravný prostředek zamítnut.

K nákladům řízení

56 Podle článku 69 odst. 2 jednacího řádu, který se použije i na řízení o opravném prostředku na základě článku 118 téhož jednacího řádu, je účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, jestliže druhý účastník řízení náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Glaverbel byla ve sporu neúspěšná, je namístě jí uložit náhradu nákladů tohoto řízení v souladu s příslušným návrhem OHIM.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát)

rozhodl takto:

1) Opravný prostředek se zamítá.

2) Glaverbel SA se ukládá náhrada nákladů řízení.

V Lucemburku dne 28. června 2004.

Vedoucí soudní kanceláře

R. Grass

Předseda pátého senátu

C. Gulmann